

アイヌタイムズ

第 34 号

2005 年 6 月 30 日 (木) アイヌ語ペンクラブ

El AinuTimes n-ro 34 eldonita en la 30-a de junio 2005
aŭtoro: JOKOJAMA Hirojuki

Gingitune

(La ajnua [*t.e.* aina] lingvo)

Gingitune sekor a=ye sumari an ruwe ne.

Urihi anakne, tane oka menoko utar ka pirkano mi kuni p ne ruwe ne.

Netopa epitta kunne numa us wa an korka, retar numa ka an kusu, sirokane nupeki at pekor siran pe ne.

Gingitune anakne, yayan sumari neno an pe ne korka, numa iroho patek sinnano an pe ne.

Resseiiden kor pe ne kusu, sisak no a=nukar pe ne ruwe ne.

Gingicune (esperante: Arĝenta vulpo)

(Esperanto)

Vulpo nomita Gingicune (esperante: arĝenta vulpo) ekzistas.

Nunaj virinoj portas ĝian pelton.

Sur tuta korpo blankaj lanugoj troviĝas en nigraj lanugoj, tial la vulpo brilas kiel arĝento.

Gingicune estas sama speco de normala vulpo, sed ĝia lanuga koloro estas nur malsama ol normala.

Ĝi havas malsuperecan heredecon, tial malofte naskiĝas.

Oya mosir ta anakne, oro ta *gingitune* sinep ka isam uske ka an yak a=ye.

Aynu mosir or un *gingitune* ka, motoho anakne oya mosir or wa a=rura wa a=respa p kira wa paye p ne, sekora ye utar ka oka ruwe ne.

Korka, sonno an pe ne ruwe?

Aynu mosir or ta iyotta hoskino a=respa *gingitune* anakne, 1917 pa ta oya mosir or wano a=rura wa arki p ne yak a=ye.

Kan'ei-zidai or ta *Uehara Kumazirô* nuye "*Mosihogusa*" (aynu itak kampsos) ka ta, 'situmbi' ora 'kunneshumari' sekora an itak a=nuye wa an.

Inan pe ka sisam itak ani '*kuro-gitune*' sekora a=nuye wa an ruwe ne.

Zyon Batirâ kar ziten (*dai-2-han*) ka ta "Shitube" ora "Shitumbe n. *A fox (principally the black fox)*" sekora a=ye itak a=nuye wa an ruwe ne.

Tiri Masiho nuye hi ene an hi;

"Situmpe anakne sumari ne korka, na a=tomte itak ne ruwe ne.

Iyotta a=eoripak pe '*kurogitune* (kunne-sumari)' ne wa kusu, newaanpe patek a=porose hi ka an.

Korka, use itak ani 'kunne situmpe' sekora ka a=ye ruwe ne."

"*Kayano Sigeru no Aynu-go-ziten*" ka ta a=nuye hi ene an hi;

"Kunne-ci-ronnup anakne pase kamuy ne kusu a=uk hi ta anakne sapaha a=kosiratki kor a=emawkopirka p ne."

Kubodera Ituhiko nuye "*Aynu-go-Nihongo-zitenkô*" ka ta, "shitunpe kamui n. 狐の神(狐の頭骨)" sekora an itak an ruwe ne.

Matu'ura Takesirô nuye hi ene an hi;

"Kunnecironup', 'situmpi' anakne Sikotan mosir ta oka ruwe ne.

Ora, Sari (*Syari*) or ta ka humne a=koyki p ne ruwe ne.

En iuj landoj tute ne troviĝas.

Iuj ofte diras, ke arĝenta vulpo en Hokkajdo originale estas enportita de japano por bredado, kaj foriris kaj fine fariĝis sovaĝa.

Sed ĉu vere?

Arĝenta vulpo en Hokkajdo, kiun oni unue bredis, estis importita en 1917 (la 6-a jaro de "Taiŝo" laŭ la japana erao) laŭ onidiro.

En la ajnuo-japana vortaro "Moŝihogusa", kiun UEHARA Kumazirô skribis en "Kan'ei" laŭ la japana erao, troviĝas ajnuaj vortoj nomataj kaj 'situmbi' kaj 'kunneshumari'.

Por ambaŭ vortoj 'kurogitune'(nigra vulpo) estas skribita japane.

En la ajnuo-japana vortaro de John Batchelor troviĝas vortoj nomataj kaj "Shitube" kaj "Shitumbe n. *A fox (principally the black fox)*" signifanta nigran vulpon.

ĈIRI Maŝiho skribis jene;

"situmpe estas honora titolo por vulpo.

La nigra vulpo el ĉiuj estas respekita de ajnuo, tial la vorto speciale estas uzita kiel la nigra vulpo.

Sed ĝenerale la ajnua vorto 'kunne situmpe' estis uzita kiel la nigra.

En la ajnua vortaro de KAJANO Ŝigeru oni skribas jene;

La kunne cironnup estas altranga diaĵo, tial se ĉasi ĝin kaj kultas ĝian kapon kiel diaĵon, vi fariĝas bonŝanca onidire. Oni malofte ĉasas ĝin, tial se ĉasi ĝin, estas bone, ke vi internigas animon en ĝian kapon kiel diaĵon. (Ajnua Vortaro de KAJANO Ŝigeru, p.221~222, Sanseidô)

En la ajnuo-japana vortara malneto de KUBODERA Icuhiko vulpa diaĵo (vulpa kapon oston) troviĝas ĉe "shitunpe kamui (substantivo)".

MACUURA Takeŝirô skribis jene;

'kunnecironup', 'situmpi' (nigra vulpo) naskiĝas en la insulo Ŝikotan.

Kaj kelkfoje oni ĉasas ĝin en la regiono Ŝari.

Huresisam utar ka Santan un kur utar ka,
earkinne eramaspa p ne yak a=ye.

Ora, re iro numa us pe ka an. 'Shima=cironnup'
sekor a=ye p ne ruwe ne."

Tanpe neno, sisam *gingitsune* respa kuni etoko
ta, aynu itak or ta kunne sumari a=eporose itak
an a ruwe ne.

Hokkaidouritu-Eisei-kenkyuuzyo or un *Uraguti*
Kouzi nispa ene yaynu hi;

Ecioka or ta, kunne sumari neno an pe a=koyki
amkir kur an ya?

Ora, pon hi ta nukar amkir kur an ya?

Nep ka amkir kur an yakun, tan *URL* or un
syasin nokaha anak e=nukar sumari neno an pe
ne ya ka, *Uraguti* nispa nure wa i=kore yan.

Ĝi tre plaĉas al ruso kaj Santan-ano kaj aliaj.

Kaj troviĝas vulpo havanta harojn de tri koloroj.
Oni nomas ĝin 'sima=cironnup'. (La dua elektita
verkaro de MACUURA Takeŝirô, Meisan-zukai,
p.410-413, Hokkajdô-Sjuppan-Kikaku-Sentâ)
Tiel antaŭ ol oni breadis arĝentan volpon,
troviĝis vorto signifanta nigran volpon en la
ajnua lingvo.

Li pensas, ke aŭ kunne-situmpe aŭ kunne-sumari
aŭ kunne-cironnup estas arĝenta volpo.
Iam ĉu vi spertis ĉasi beston kiel nigran volpon?

Aŭ ĉu troviĝas homo vidinta ĝin en sia infaneco?
Se troviĝas homo spertanta tiel, bv. informu al
s-ro URAGUĈI, ĉu ĝi estas sama kiel vulpo en
bildo de jena URL.

<http://aynuitak.at-ninja.jp/silverfox3.jpg>

<http://aynuitak.at-ninja.jp/silverfox4.jpg>

Aĉetu nian la ajnuan gazeton "Ainutimes", ni petas.

Abonkotizo: 1500 enoj 4 numere (nur ajnua versio),

2300 enoj 4 numere (ajnua kaj japana versio)

Varbu la ajnu-lingvajn kontribuojn de legantoj, ni petas.

La temo, la formo, la paĝoj estas libera, kaj ni povas helpi viajn komponaĵojn.

(Kontakto) Poŝtkodo: 047-0033,

Adreso: HAMADA Takaŝi

1-32-136, Tomioka, Otaru-ŝi, Hokkajdo,

e-poŝto: otarunay@yahoo.co.jp (japane),

TTT-ejo: <https://otarunay.at-ninja.jp/taimuzu.html> (japane)

Se vi kontaktu Esperante, jene.

e-poŝto: hokkaido_esp_ligo@yahoo.co.jp (Hokkajda Esperanto-Ligo)

rim.) La eldonrajto de AinuTimes apartenas al Ajnu-lingva PEN-Klubo.

rim.) 1. Ruĝa litero estas ajnu-lingva.

2. Ruĝa kaj kursiva litero estas la pruntovorto originanta el la japana lingvo.

3. La pruntovorto estas skribita laŭ la maniero "[99-siki roomaji \(japane\)](#)" de japana latina litero.

4. Verda litero estas Esperanta.